

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2020. október 28.*

„Előzetes döntéshozatal – Szerzői jog és szomszédos jogok – 2001/29/EK irányelv – Információs társadalom – A szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolása – A 3. cikk (1) bekezdése – Nyilvánossághoz közvetítés – A »nyilvánosság« fogalma – Védelem alatt álló műnek bírósági eljárás keretében felhasználandó bizonyítékként elektronikus úton bírósághoz történő benyújtása”

A C-637/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Svea hovrätt – Patent- och marknadsöverdomstolen (szabadalmi és kereskedelmi fellebbviteli bíróságként eljáró stockholmi fellebbviteli bíróság, Svédország) a Bírósághoz 2019. augusztus 27-én érkezett, 2019. augusztus 20-i határozatával terjesztett elő a

BY

és

CX

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: E. Regan tanácselnök, M. Ilešič (előadó), Juhász E., C. Lycourgos és I. Jarukaitis bírák,

főtanácsnok: G. Hogan,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a svéd kormány képviseletében C. Meyer-Seitz és H. Eklinder, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében K. Simonsson és J. Samnadda, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2020. szeptember 3-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: svéd.

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.; helyesbítések: HL 2008. L 314., 16. o.; HL 2014. L 10., 32. o.) 3. cikke (1) bekezdésének és 4. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az alapeljárás felperese – aki állítása szerint egy fényképhez fűződő szerzői jog jogosultja – és az alapeljárás alperese – e fénykép felhasználója – között annak tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, hogy az alapeljárás alperese egy, a közte és az alapeljárás felperese között polgári bíróság előtt folyamatban lévő eljárás keretében bizonyítékként benyújtotta az alapeljárás felperese honlapja említett fényképet tartalmazó oldalának másolatát.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2001/29 irányelv (3), (9), (10) és (31) preambulumbekkezdése kimondja:

„(3) A javasolt harmonizáció elősegíti a négy belső piaci szabadság megvalósítását, valamint összefügg az alapvető jogelvek – különösen a szellemi tulajdont is magában foglaló tulajdon, a véleménynyilvánítás szabadsága, valamint a közérdek – tiszteletben tartásával.

[...]

(9) A szerzői jog és szomszédos jogok harmonizációjának a magas szintű védelemből kell kiindulnia, tekintve, hogy ezek a jogok elengedhetetlenek a szellemi alkotáshoz. Az általuk nyújtott védelem hozzájárul az alkotó tevékenység fenntartásához és fejlődéséhez a szerzők, az előadóművészek, az előállítók és a fogyasztók, valamint a kultúra, az ipar és a nagyközönség érdekében. A szellemi tulajdon ennek megfelelően a tulajdon részeként nyert elismerést.

(10) Ahhoz, hogy a szerzők és előadóművészek a jövőben is alkotó és művészi tevékenységet folytathassanak, műveik felhasználásáért megfelelő díjazásban kell, hogy részesüljenek, ugyanúgy mint a producerek [helyesen: előállítók] annak érdekében, hogy a művek pénzügyi hátterét biztosítani tudják. Az olyan termékek előállítása, mint a hangfelvételek, a filmek vagy a multimédia-termékek, illetve az olyan szolgáltatások nyújtása, mint a lehívásra történő hozzáférhetővé tétel, jelentős befektetést igényelnek. A megfelelő díjazás biztosításához, illetve a befektetés kielégítő mértékű megtérüléséhez a szellemi tulajdonjogok megfelelő szintű védelme szükséges.

[...]

(31) Megfelelő egyensúlyt kell biztosítani a jogosultak különböző csoportjainak, valamint a jogosultak és a védelemben részesülő művek és teljesítmények felhasználói csoportjainak [helyesen: a védelem alatt álló teljesítmények felhasználóinak] jogai és érdekei között. A jogok tekintetében a tagállamok által megállapított kivételeket és korlátozásokat az új elektronikus környezet fényében felül kell vizsgálni. [...] A belső piac megfelelő működésének biztosítása érdekében ezeket a kivételeket és korlátozásokat egységesebben kell meghatározni. A harmonizáció mértékét az határozza meg, hogy az adott kivételek és korlátozások hogyan hatnak a belső piac zavartalan működésére.”

- 4 Ezen irányelvnek „A művek nyilvánosságához közvetítésének, valamint a védelem alatt álló egyéb teljesítmények nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételének joga” című 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik vezetékes vagy vezeték nélküli nyilvánosságához közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve az oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.”

- 5 Az említett irányelvnek „A terjesztési jog” című 4. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik eredeti vagy többszörözött példányai adásvétellel vagy más módon megvalósuló nyilvános terjesztésének engedélyezésére, illetve ennek megtiltására.”

- 6 Ugyanezen irányelv „Egyéb jogszabályi rendelkezések alkalmazása” című 9. cikke kimondja:

„Ez az irányelv nem érinti a különösen a szabadalmi jogokra, a védjegyekre, a formatervezési és használati mintákra, a félvezető termékek topográfiájára, a tipográfiai jelekre, a feltételes hozzáférésre, a műsorközvetítő szolgáltatások kábelrendszereihez való hozzáférésre, a nemzeti kincsek védelmére, a törvényi letétbe helyezési követelményekre, a versenykorlátozó magatartással és a tisztességtelen versennyel kapcsolatos szabályokra, az üzleti titokra, a biztonságra, a titok- és az adatvédelemre és a magánélet védelmére, a közérdekű dokumentumokhoz való hozzáférésre, valamint a szerződési jogra vonatkozó rendelkezéseket.”

A svéd jog

- 7 A lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen) (az irodalmi és művészeti alkotásokon fennálló szerzői jogról szóló [1960:729] törvény, a továbbiakban: szerzői jogi törvény) 2. §-a a következőképpen rendelkezik:

„A szerzői jog az e törvényben rögzített korlátozásokkal magában foglalja a művel az eredeti vagy módosított formában, fordításban, más irodalmi, művészeti vagy műszaki formába történő átdolgozásban – többszörözés és a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétel útján – való rendelkezés kizárólagos jogát.

A mű bármely közvetlen vagy közvetett, ideiglenes vagy állandó, bármely módon és formában, részben vagy egészben megvalósított többszörözése többszörözésnek minősül.

A mű nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételét jelenti:

1. ha a művet a nyilvánosságához közvetítik. A nyilvánosságához közvetítésre akkor kerül sor, ha a művet vezetékes vagy vezeték nélküli módon a nyilvánosság számára más helyről teszik hozzáférhetővé, mint ahonnan a nyilvánosság e művet élvezheti. Ez magában foglalja az oly módon történő közvetítést is, amelynek esetén a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg;

[...]

4. ha a mű egyes példányait eladásra, bérletbe vagy haszonkölcsönbe kínálják, vagy a nyilvánosság számára más módon terjesztik.

Nyilvánosságához közvetítésként vagy adott esetben nyilvános előadásként kezelendő a mű zárt körű, nagyszámú személy számára szakmai kontextusban történő közvetítése vagy előadása.”

8 A szerzői jogi törvény 49a. §-a előírja:

„A fénykép szerzőjének kizárólagos joga van a fénykép többszörözéséhez és nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételéhez. Ez a jog attól függetlenül fennáll, hogy a művet eredeti vagy módosított formában használják-e fel, valamint az alkalmazott módszertől függetlenül.”

9 A tryckfrihetsförordningen (a sajtószabadságról szóló rendelet) szerint a véleménynyilvánítás szabadságának és a pluralista tájékoztatásnak az előmozdítása magában foglalja azt, hogy mindenki jogosult a nyilvános dokumentumokhoz való hozzáférésre. E tekintetben e rendelet kimondja, hogy a bírósághoz bármely formában benyújtott eljárási irat nyilvános dokumentumnak minősül. Ebből következik, hogy – a bizalmas jellegű információk kivételével – bárki kérheti a bírósághoz benyújtott eljárási irathoz való hozzáférést.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

10 Az alapeljárás felperese és alperese mindketten természetes személyek, akik egy-egy honlapot működtetnek.

11 Egy, a svéd polgári bíróságok előtti jogvitában az alapeljárás alperese bizonyítékként benyújtott az eljáró bírósághoz az alapeljárás felperesének honlapjáról származó egy oldalnyi, fényképet tartalmazó szöveg másolatát.

12 Az alapeljárás felperese, aki azt állítja, hogy e fénykép tekintetében ő a szerzői jog jogosultja, azt kéri, hogy az alapeljárás alperesét kötelezzék arra, hogy fizessen a részére kártérítést a szerzői jogi törvény 2. §-ában biztosított szerzői jog megsértése, valamint a fényképeket a szerzői jogi törvény 49a. §-a alapján megillető különleges védelem megsértése miatt. Az alapeljárás alperese vitatja a kártérítési felelősséget.

13 Az első fokon eljáró bíróság úgy ítélte meg, hogy az említett fénykép a szerzői jogi törvény 49a. §-a alapján védelemben részesül. E bíróság megállapította, hogy mivel e fényképet eljárási iratként nyújtották be a bírósághoz, az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések alapján bárki kérheti annak közlését. Az említett bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy az alapeljárás alperese megvalósította e fényképnek a szerzői jogi törvény értelmében vett nyilvánosan terjesztését. Mindazonáltal úgy ítélte meg, hogy nem nyert bizonyítást, hogy az alapeljárás felperesét kár érte volna, következésképpen elutasította a kérelmét.

14 Az alapeljárás felperese ezen ítélettel szemben fellebbezést nyújtott be a Svea hovrätt – Patent- och marknadsöverdomstolenhez (szabadalmi és kereskedelmi fellebbviteli bírósággént eljáró stockholmi fellebbviteli bíróság, Svédország), azaz a kérdést előterjesztő bírósághoz.

15 E bíróság előadja, hogy többek között arról a kérdésről kell határoznia, hogy e fénykép másolatának valamely bírósághoz eljárási iratként történő benyújtása a mű szerzői jog értelmében vett, engedély nélküli hozzáférhetővé tételének minősülhet-e mint nyilvános terjesztés vagy nyilvánossághoz közvetítés, mivel a felek a jogvita e bíróság előtt folyamatban lévő szakaszában kifejtették, hogy a szóban forgó fényképet elektronikus levélben, elektronikus másolat formájában nyújtották be az eljáró bírósághoz. A nemzeti bíróság azt is meg kívánja tudni, hogy egy bíróság a „nyilvánosság” fogalmába tartozónak tekinthető-e.

16 E tekintetben rámutat arra, hogy a „nyilvánossághoz közvetítés” és a „nyilvános terjesztés” fogalmának az uniós jogban való értelmezését illetően bizonytalanság áll fenn abban az esetben, amikor valamely védelem alatt álló művet eljárási iratként továbbítanak a bíróság részére, éspedig különösen azon

kérdéssel kapcsolatban, hogy egyrészt valamely bíróság a „nyilvánosság” 2001/29 irányelv értelmében vett fogalma alá tartozónak tekinthető-e, másrészt pedig, hogy a „nyilvánosság” kifejezés ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése és 4. cikkének (1) bekezdése alkalmazásában ugyanazzal a jelentéssel bír-e.

17 Ezenkívül azt is meg kell vizsgálni, hogy egy eljárási iratnak a bírósághoz – akár „fizikai” dokumentum, akár e-mailhez csatolt melléklet formájában – történő benyújtása, tekintettel arra, hogy az ilyen benyújtás mindkét esetben azonos hatással jár, és azonos célt szolgál, „nyilvánossághoz közvetítésnek” vagy „nyilvános terjesztésnek” minősül-e.

18 E körülmények között a Svea hovrätt – Patent- och marknadsöverdomstolen (szabadalmi és kereskedelmi fellebbviteli bíróságként eljáró stockholmi fellebbviteli bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Egységes jelentéssel bír a [2001/29] irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében, illetve 4. cikkének (1) bekezdésében szereplő »nyilvánosság«, illetve »nyilvános« kifejezés?

2) Amennyiben az 1. kérdésre igenlő válasz adandó, az e rendelkezések értelmében vett »nyilvánosság« körébe tartozónak kell tekinteni a bíróságokat?

3) Amennyiben az 1. kérdésre nemleges válasz adandó:

a) védelem alatt álló mű bírósághoz történő közvetítése esetén a bíróság a »nyilvánosság« kifejezés körébe tartozhat-e?

b) védelem alatt álló mű bíróság részére történő terjesztése esetén a bíróság a »nyilvános« kifejezés körébe tartozhat-e?

4) Az a körülmény, hogy a nemzeti jogszabályok rögzítik a nyilvános dokumentumokhoz való hozzáférés általános elvét, amely elvnek megfelelően bárki, aki ezt kérelmezi, betekinthez a bírósághoz benyújtott eljárási iratokba, kivéve ha azok bizalmas információkat tartalmaznak, befolyásolja annak értékelését, hogy egy védelem alatt álló mű bírósághoz történő benyújtása »nyilvánossághoz közvetítésnek« vagy »nyilvános terjesztésnek« minősül?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

19 Előjáróban rá kell mutatni arra, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy az alapügyben szóban forgó fényképet elektronikus levélben, elektronikus másolat formájában nyújtották be az eljáró bírósághoz.

20 Márpedig az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy valamely műnek az annak anyagi példányainak terjesztésétől eltérő bármilyen nyilvánossághoz közvetítése nem a 2001/29 irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében szereplő „nyilvános terjesztés” fogalma alá, hanem az ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmába tartozik (lásd ebben az értelemben: 2019. december 19-i Nederlands Uitgeversverbond és Groep Algemene Uitgevers ítélet, C-263/18, EU:C:2019:1111, 45., 51. és 52. pont).

21 E körülmények között meg kell állapítani, hogy kérdéseivel, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezésben említett „nyilvánossághoz közvetítés” fogalma kiterjed arra az esetre is, ha védelem alatt álló művet magánszemélyek közötti bírósági eljárás keretében bizonyítékként nyújtanak be elektronikus úton valamely bírósághoz.

22 E tekintetben a Bíróságnak a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésére vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlata szerint a „nyilvánossághoz közvetítés” fogalma két együttes elemet ötvöz, nevezetesen a mű közvetítésének cselekményét és a mű nyilvánossághoz közvetítését (2016. május 31-i Reha Training

ítélet, C-117/15, EU:C:2016:379, 37. pont; 2019. december 19-i Nederlands Uitgeversverbond és Groep Algemene Uitgevers ítélet, C-263/18, EU:C:2019:1111, 61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 23 Ezen ítélkezési gyakorlatból kitűnik továbbá először is az, hogy bármely olyan cselekmény, amellyel a felhasználó a magatartása következményeinek teljes ismeretében védelem alatt álló művekhez ad hozzáférést, a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett közvetítés cselekményének minősülhet (2017. június 14-i Stichting Brein ítélet, C-610/15, EU:C:2017:456, 26. pont).
- 24 Ez a helyzet akkor is, ha védelem alatt álló művet magánszemélyek közötti bírósági eljárás keretében bizonyítékként nyújtanak be elektronikus úton valamely bírósághoz.
- 25 Másodszor, a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítés” fogalma alá tartozásnak az a további feltétele, hogy ténylegesen sor kerüljön a védelem alatt álló művek nyilvánossághoz közvetítésére (2017. június 14-i Stichting Brein ítélet, C-610/15, EU:C:2017:456, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 26 E tekintetben a „nyilvánosság” fogalma meghatározatlan számú lehetséges címzettet jelent, és ezenfelül viszonylag jelentős számú egyént foglal magában (2012. március 15-i SCF-ítélet, C-135/10, EU:C:2012:140, 84. pont; 2016. május 31-i Reha Training ítélet, C-117/15, EU:C:2016:379, 41. pont; 2017. november 29-i VCAST-ítélet, C-265/16, EU:C:2017:913, 45. pont).
- 27 A Bíróság a lehetséges címzettek számának „meghatározatlan” jellegét illetően hangsúlyozta, hogy valamely műnek általánosságban meghatározott személyek részére – tehát nem magáncsoporthoz tartozó, konkrét személyek számára – bármely alkalmas módon való észlelhetővé tételéről van szó (2012. március 15-i SCF-ítélet, C-135/10, EU:C:2012:140, 85. pont; 2016. május 31-i Reha Training ítélet, C-117/15, EU:C:2016:379, 42. pont).
- 28 A jelen ügyben, amint arra a főtanácsnok az indítványának 42–44. pontjában lényegében rámutatott, úgy kell tekinteni, hogy az olyan közvetítés, mint amelyről az alapügyben szó van, a valamely bíróságon közszolgálati feladataikat ellátó személyek egyértelműen meghatározott és zárt csoportja, nem pedig meghatározatlan számú lehetséges címzett felé irányul.
- 29 Így e közvetítés nem általánosságban meghatározott személyek, hanem bizonyos szakmai kör egyes meghatározott tagjai felé irányul. E körülmények között meg kell állapítani, hogy az, ha védelem alatt álló művet magánszemélyek közötti bírósági eljárás keretében bizonyítékként nyújtanak be elektronikus úton valamely bírósághoz, nem minősíthető a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítésnek” (lásd analógia útján: 2015. november 19-i SBS Belgium ítélet, C-325/14, EU:C:2015:764, 23. és 24. pont).
- 30 E tekintetben nincs jelentősége annak, hogy a nemzeti jogban léteznek a nyilvános dokumentumokhoz való hozzáférésre vonatkozó szabályok. A hozzáférést kérelmező magánszemélyek számára ugyanis nem azon felhasználó biztosítja a hozzáférést, aki a művet a bírósághoz benyújtotta, hanem ez utóbbi bíróság, a nyilvános dokumentumokhoz való hozzáférésre vonatkozó nemzeti jog által előírt kötelezettség és eljárás alapján, amelynek rendelkezéseit a 2001/29 irányelv nem érinti, amint azt ezen irányelv 9. cikke kifejezetten előírja.
- 31 Rá kell mutatni arra, hogy amint a 2001/29 irányelv (3) és (31) preambulumbekkezdéséből következik, a jelen ítélet 29. pontjában elfogadott értelmezés lehetővé teszi különösen az elektronikus környezetben a megfelelő egyensúly fenntartását a szerzői jogok és szomszédos jogok jogosultjainak a szellemi tulajdonjogaik – immár az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 17. cikkének (2) bekezdésében biztosított – védelméhez fűződő érdeke, és a védelem alatt álló művek felhasználói

érdekeinek és alapvető jogainak védelme, valamint a közérdek között (lásd ebben az értelemben: 2019. július 29-i Pelham és társai ítélet, C-476/17, EU:C:2019:624, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 32 Közelebbről a Bíróságnak már volt alkalma emlékeztetni arra, hogy sem a Charta 17. cikkének (2) bekezdéséből, sem a Bíróság ítélkezési gyakorlatából nem következik, hogy az e rendelkezésben biztosított szellemi tulajdonjog érinthetetlen lenne, és ennél fogva abszolút jelleggel kellene biztosítani a védelmét, mivel e jogot a többi alapjoggal szemben kell mérlegelni (lásd ebben az értelemben: 2019. július 29-i Pelham és társai ítélet, C-476/17, EU:C:2019:624, 33. és 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), amelyek között szerepel a Charta 47. cikkében biztosított hatékony jogorvoslathoz való jog.
- 33 Márpedig e jogot komolyan veszélyeztetné, ha a jogosultnak lehetősége lenne arra, hogy tiltakozzon a bizonyítékok valamely bírósághoz való benyújtása ellen pusztán azon az alapon, hogy e bizonyítékok szerzői jogi védelem alatt álló teljesítményt tartalmaznak.
- 34 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a „nyilvánossághoz közvetítés” e rendelkezésben említett fogalma nem foglalja magában azt, ha védelem alatt álló művet magánszemélyek közötti bírósági eljárás keretében bizonyítékként nyújtanak be elektronikus úton valamely bírósághoz.

A költségekről

- 35 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a „nyilvánossághoz közvetítés” e rendelkezésben említett fogalma nem foglalja magában azt, ha védelem alatt álló művet magánszemélyek közötti bírósági eljárás keretében bizonyítékként nyújtanak be elektronikus úton valamely bírósághoz.

Aláírások